

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislav Górásza a členov senátu JUDr. Vladimíra Maguru a JUDr. Sone Mesiarkinovej, v právnej veci žalobcu **J. J.**, bývajúceho v T. č. X., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. L. K., advokátom Advokátskej kancelárie Š. so sídlom v L., T. č. X., proti žalovanej **Z. S. O. Š. F.** so sídlom na K. č. X., IČO: X., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. J. V., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v L., P. č. X., **o určenie, že skončenie pracovného pomeru účastníkov výpoveďou je neplatné**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 13 C 119/2006, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. decembra 2006 sp.zn. 12 Co 277/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania 1 424,- Sk, do rúk jeho zástupcu JUDr. L. K., advokáta Advokátskej kancelárie Š. so sídlom v L., T. č. X., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Lučenec (súd prvého stupňa) rozsudkom z 31. augusta 2006 č.k. 13 C 119/2006-61 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že je neplatná výpoveď, ktorú mu žalovaná dala 27. januára 2006 z dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v sume

4 272,- Sk. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že žalovaná pri daní výpovede z pracovného pomeru „postupovala zákonným spôsobom a nebol zákonný dôvod určiť neplatnosť tejto výpovede.“

Krajský súd v Banskej Bystrici (odvolací súd), konajúci o odvolaní žalobcu, rozsudkom zo 14. decembra 2006 sp.zn. 12 Co 277/2006 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že určil, že výpoveď z pracovného pomeru, daná žalovanou žalobcovi 27. januára 2006 podľa ustanovenia § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, je neplatná. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 1 540,- Sk. Na rozdiel od súdu prvého stupňa ustálil, že skončenie pracovného pomeru účastníkov nie je v príčinnej súvislosti s racionalizačným opatrením - rozhodnutím štatutárneho orgánu žalovanej zo 16. januára 2006. Vychádzal z toho, že podľa výpovede riaditeľa žalovanej školy pracovný pomer so žalobcom bol skončený podľa bodu 2. predmetného rozhodnutia. Podľa tohto bodu rozhodnutia sa zrušila funkcia jedného hlavného majstra a mal byť uvoľnený jeden pedagogický pracovník. Rozhodnutie o znížení počtu zamestnancov v tejto časti sa teda netýkalo pracovného zaradenia učiteľa, v ktorom bol žalobca. Takým majstrom, ktorého sa malo racionalizačné opatrenie žalovanej týkať, bol majster S., ktorému ale výpoveď daná nebola; namiesto neho bol pracovný pomer skončený so žalobcom, ktorého potom menovaný majster zastupoval v postavení učiteľa.

Právoplatný rozsudok odvolacieho súdu žalovaná napadla dovolaním. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedla, že podľa § 50 ods. 1 zákona č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov, treba pedagogickým pracovníkom rozumieť aj majstra a hlavného majstra odbornej výchovy. Ak sa teda rozhodla zvýšiť efektivitu práce spôsobom, že v dôsledku zrušenia funkcie jedného hlavného majstra uvoľní jedného pedagogického pracovníka, bolo výlučne jej právom rozhodnúť o tom, ktorého z pedagogických zamestnancov prepustí. Podľa žalovanej „žiadny právny predpis jej neukladá, ako zamestnávateľovi, povinnosť uvoľniť toho pedagogického zamestnanca, ktorého funkciu zrušuje. O výbere nadbytočného zamestnanca rozhoduje zamestnávateľ sám, zvažujúc všetky pozitíva, najmä možnosť kumulácie funkcií, progresivitu a efektivnosť využitia jednotlivých pedagogických zamestnancov, výšku ich odmeňovania, počet vyučovacích hodín a pod., uzavrela dôvody svojho dovolania žalovaná.

Žalobca navrhol dovolanie žalovanej zamietnuť, pretože nijako nevyvracia závery, o ktoré odvolací súd oprel svoje rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý je príslušný rozhodnúť o dovolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov, ako súdov odvolacích (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas na tento procesný úkon oprávnenou osobou (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a proti takému rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 1 O.s.p., prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej nie je dôvodné, pretože ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je správny.

Z ustanovenia § 241 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia; obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O.s.p. a inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vady podľa § 237 O.s.p. (spočívajúce v nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, v prekážke veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, v odňatí možnosti účastníka pred súdom konať a v rozhodovaní vylúčeným sudcom, či v konaní súdom nesprávne obsadeným), ani iné vady, majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, neboli žalovanou namietané a nevyplývajú ani z obsahu spisu.

Dovolací súd potom pristúpil ku skúmaniu vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska dovolacieho dôvodu uplatneného žalovanou (napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci), vrátane jeho obsahového vymedzenia. Nezaoberal sa pritom právnymi otázkami žalovanou nenamietanými. Dospel k záveru, že obsah dovolania žalovanej nie je spôsobilý spochybniť správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska dovolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených.

Nesprávnym právnym posúdením veci (či určitej právnej otázky) v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., je také posúdenie, pri ktorom odvolací súd na zistený skutkový stav aplikoval nesprávny právny predpis alebo správne použitý právny

predpis nesprávne vyložil alebo nesprávne aplikoval. V danej veci dovolací súd v rozhodnutí odvolacieho súdu také pochybenie nezistil.

Predpokladom použitia výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce (zákon č. 311/2001 Z.z.) je existencia organizačnej zmeny, nadbytočnosť zamestnanca a príčinná (objektívne jestvujúca) súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca. Hmotnoprávnou podmienkou platnosti skončenia pracovného pomeru z uvedeného výpovedného dôvodu je splnenie povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľa z ustanovenia § 63 ods. 2 Zákonníka práce.

O nadbytočnosť zamestnanca ide vtedy, ak zamestnávateľ nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať prácami dohodnutými v pracovnej zmluve. Dôvody tejto nemožnosti musia spočívať v tom, že zamestnávateľ ďalej nepotrebuje práce vykonávané zamestnancom, a to buď vôbec, alebo v pôvodnom rozsahu. Uvedený stav môže byť daný vnútornými organizačnými zmenami alebo znížením celkového počtu zamestnancov. Zákon umožňuje zamestnávateľovi, aby reguloval počet svojich zamestnancov a ich kvalifikačné zloženie tak, aby zamestnával len taký počet zamestnancov a v takom kvalifikačnom zložení, ktoré zodpovedá jeho potrebám. V prípade posudzovania dôvodnosti použitia tohto výpovedného dôvodu treba vychádzať z obsahu pracovnej zmluvy a posúdiť, či došlo u zamestnávateľa k takej organizačnej zmene, ktorá by robila zamestnanca pre neho nadbytočným z hľadiska funkcie, na ktorú znie pracovná zmluva. O výbere zamestnanca, ktorý je nadbytočný, rozhoduje výlučne zamestnávateľ; súd nie je oprávnený v tomto smere rozhodnutie zamestnávateľa preskúmať. Súd však skúma, či sú splnené ostatné podmienky vymedzujúce tento výpovedný dôvod. I keď súd v konaní o žalobe na určenie neplatnosti výpovede danej z dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce neskúma platnosť rozhodnutia zamestnávateľa o organizačnej zmene [také rozhodnutie nie je právnym úkonom v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka (platí tu subsidiárna pôsobnosť Občianskeho zákonníka), ale iba skutočnosťou (faktickým úkonom), ktorá je hmotnoprávnym predpokladom pre samotný právny úkon (skončenie pracovného pomeru)], zaoberá sa však s ním, ako jedným z predpokladov, ktoré zákon ustanovuje pre platnosť výpovede, a to vzhľadom na okolnosti, ktoré tu boli v čase skončenia pracovného pomeru výpoved'ou.

Podľa ostatnej pracovnej zmluvy účastníkov z 31. augusta 1998 bol žalobca prijatý do pracovného pomeru na neurčitú dobu ako učiteľ. Z výpovede z 27. januára 2006, danej

žalobcovi podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, vyplýva, že dôvodom skončenia pracovného pomeru bola jeho nadbytočnosť, pretože rozhodnutím riaditeľa žalovanej zo 16. januára 2006 došlo k zníženiu stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektivitu práce.

Na pojednávaní odvolacieho súdu konanom 14. decembra 2006 riaditeľ žalovanej školy uviedol, že žalobcovi bola daná výpoveď podľa bodu 2. rozhodnutia zo 16. januára 2006. Podľa uvedeného bodu rozhodol riaditeľ žalovanej takto: „Zrušiť funkciu jedného hlavného majstra. Uvoľniť jedného pedagogického pracovníka.“

Ako už bolo uvedené vyššie, o nadbytočnosť zamestnanca v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce ide vtedy, ak zamestnávateľ nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať prácami dohodnutými v pracovnej zmluve, pričom dôvody tejto nemožnosti musia spočívať v tom, že zamestnávateľ ďalej nepotrebuje práce vykonávané zamestnancom, a to buď vôbec, alebo v pôvodnom rozsahu. Ak sa z dôvodu zvýšenia efektívnosti práce zamestnávateľ zrušuje určité pracovné miesto (funkciu), môže dať výpoveď z tohto dôvodu iba zamestnancovi pracujúcemu na zrušenom pracovnom mieste (funkcii), nie však inému zamestnancovi, ktorého pracovného miesta (funkcie) sa písomné rozhodnutie zamestnávateľa o zmene jeho úloh, technického vybavenia alebo o znížení stavu zamestnancov výslovne nedotýka. V takom prípade neplatí zásada, že o výbere zamestnanca, ktorý je nadbytočný, rozhoduje výlučne zamestnávateľ a súd nie je oprávnený v tomto smere rozhodnutie zamestnávateľa preskúmať. Táto zásada je totiž akceptovateľná iba v prípade, že ide o niekoľko zamestnancov na tom istom (podobnom) pracovnom mieste (v tej istej funkcii). O taký prípad však v danej veci nešlo.

Podľa bodu 2. rozhodnutia riaditeľa žalovanej školy zo 16. januára 2006 sa zrušila funkcia jedného hlavného majstra a z tohto dôvodu mal byť uvoľnený jeden „pedagogický pracovník“. Pedagogickým pracovníkom, s ktorým má byť rozviazaný pracovný pomer, mohol byť iba hlavný majster, nie aj iný pedagogický pracovník. Na pojednávaní odvolacieho súdu sám riaditeľ žalovanej školy uviedol: „Pod bodom 2. je uvedené zrušenie funkcie jedného hlavného majstra, ktorý každý majster je v postavení pedagogického pracovníka, a práve o zrušení tejto funkcie a uvoľnenie takého majstra z pracovného pomeru išlo.“

Dovolací súd nepovažuje za dôvodnú argumentáciu žalovanej, že podľa § 50 ods. 1 zákona č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) treba za

pedagogického zamestnanca považovať tak učiteľa, ako aj majstra a hlavného majstra odbornej výchovy, a teda, že bolo na nej, s ktorým pedagogickým zamestnancom (hlavným majstrom či učiteľom) rozviaže pracovný pomer na základe rozhodnutia zo 16. januára 2006. Taký postup by bol na mieste iba vtedy, ak by sa písomným rozhodnutím žalovanej o zmene jej úloh, technického vybavenia alebo o znížení stavu jej zamestnancov rozhodlo výslovne o zrušení pracovného miesta (funkcie) jedného pedagogického zamestnanca (pracovníka). Rozhodnutie riaditeľa žalovanej školy zo 16. januára 2006 ale zrušené pracovné miesto takto nevymedzuje.

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalovanej bezdôvodne vytýkalo odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie nie je správne. Keďže dovolací súd nezistil ani vady konania podľa § 237 O.s.p., ani iné (v § 237 O.s.p. neuvedené) vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, uvedený opravný prostriedok rozsudkom zamietol (§ 243b ods. 1 časť vety pred bodkočiarkou O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešný účastník v dovolacom konaní podal návrh na uloženie povinnosti nahradiť mu trovy tohto konania v sume 1 548,- Sk za jeden úkony právnej služby (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu priznal náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za jednu právnu službu, ktorú advokát poskytol vypracovaním vyjadrenia z 9. marca 2007 k dovolaniu žalovanej (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), čo predstavuje jednu trinástinu výpočtového základu na rok 2006 (1 260,- Sk) a náhradu výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu (164,- Sk), spolu 1 424,- Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. februára 2008

**JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: